

یه که مین مالپه‌ری کوردی تایبته به پرسیار و وهلامی شهرعی

عیباده‌ته گرنه‌کان له مانگه ره مه‌زان

وه‌گی‌رانی

ستافی مالپه‌ری به‌هه‌شت و وه‌لامه‌کان

ba8.org - walamakan.com

تہفسیری نوور

پیشه کی

بسم الله الرحمن الرحيم

سو پاس و ستایش بو خوی گه وره ، وه درودو
سلاو له سهر گیانی پیغمبه ری خوا ، وه له سهر
خیزان و کهس و کاری ئیماندارو هاوه لان و شوین
که وتوانی تا روژی دوايي.

له م کتیبه دا به کورتي باس له گرنگترین نه و
عیباده تانه کراوه که پیویسته موسلمان له مانگی
رهمه زان زیاتر گرنگی پی بدات و نه جامی بدات
بو نه وه ی زورترین تویشوو بو قه بر و قیامه تی
کو بکاته وه و مانگی رهمه زانیش به خواناسی و
عیباده تی زوره وه به پری بکات .

رهمهزان و زیکر و یادی خودا

بیگومان زیکر یه کیکه لهو عیبادهت و کاره
چاكانه ی که لههه موو کات و شوینکدا ده کریت ،
و به دهست نویژ و بی دهست نویژه وه ته نانهت به
له شگرانیشه وه ، به راکشانه وه ، به ریگاوه ، له سه ر
ئیش و کار ... وه ئهم عیباده ته هاوشیوه ی
عیباده ته کانی تر له رهمه زاندا خیری زیاتره و
چاکتره ، بویه به کورتی باسی خیر و پاداشتی زیکر و
یادی خوا ده کهین بو ئه وه ی توی موسلمان له م مانگه
پیروژه دا کاته کانت به زیکر و یادی خوا به سه ربه ریت
و غافل و بی ئاگانه بیت له م خیره گه وره یه .

عیباده ته گرنگه کان له مانگی رهمه زان

یه کهم : ئهوانه ی که زۆر زیکر و یادی خوای
گه وره ده کهن لیخۆشبون و پاداشتیکی گه وره یان
بو هه یه لای خوای گه وره :

خوای پهروه ردگار بو ژنان و پیاوان ئهوانه ی
زیکر و یادی خودا ده کهن لی خوش بوونی داناوه ،
له گه ل پاداشتیکی گه وره و به نرخ ، ههروه ک
خوای پهروه ردگار فهرموویه تی:

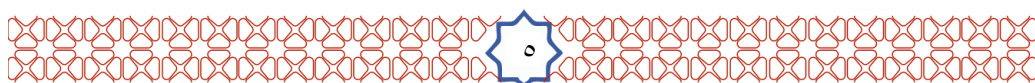
{وَالذَّاكِرِينَ اللَّهَ كَثِيرًا وَالذَّاكِرَاتِ أَعَدَّ اللَّهُ لَهُمْ
مَغْفِرَةً وَأَجْرًا عَظِيمًا} [الأحزاب: ۳۵]. واته: وه ئه و
پیاوانه ی که زۆر زیکر و یادی خوای گه وره
ئه کهن، وه ئه و ئافره تانه ی که زۆر زیکر و یادی
خوای گه وره ئه کهن له هه موو حاله تیکیاندا،

عیباده ته گرنگه کان له مانگی رهمهزان

(پیغمبه‌ری خوا - صلی الله علیه وسلم -
ده‌فرمیت: ئە گەر پیاو شهو هه‌ستیت و
خیزانه‌که‌ی هه‌ستینیت و دوو رکات نوێژ بکه‌ن
ئه‌وا له‌و که‌سانه‌ ناو‌نوس ده‌کرین که‌ زۆر زی‌کرو
یادی‌ خ‌وای گه‌وره‌یان کردووه‌) ، ئا ئە‌مانه‌ به‌ ژن و
پیاوه‌وه‌ خ‌وای گه‌وره‌ لی‌خ‌ۆش‌بوون و ئە‌جرو
پاداشتی‌کی زۆر گه‌وره‌ی بۆ ئاماده‌ کردوون.

دووهم : زی‌کر پاشترین کرده‌وه‌یه ،
وبه‌ر‌یز‌ترین‌یا‌نه ، و‌ر‌ز‌گار کاره‌ له‌‌س‌زای خ‌ودا .

ئه‌بو ده‌ردا خ‌وای لی‌ رازی بیت گ‌یراویه‌‌تیه‌وه‌
وده‌‌ل‌یت: پیغمبه‌ر صلی الله علیه وسلم فرمووی:
(أَلَا أُنَبِّئُكُمْ بِخَيْرِ أَعْمَالِكُمْ، وَأَزْكَاهَا عِنْدَ مَلِكِكُمْ،

عبياده ته گرنه كان له مانگی رهمه زان

وأرفعها في درجاتكم، وخير لكم من إنفاق الذهب والورق، وخير لكم من أن تلقوا عدوكم، فتضربوا أعناقهم، ويضربوا أعناقكم؟ قالوا: بلى؛ قال: ذكر الله تعالى. فقال معاذ بن جبل رضي الله عنه: ما شيء أنجى من عذاب الله من ذكر الله).^(١)

^(١) رواه الترمذي (٣٣٧٧)، وابن ماجه (٣٠٧٢)، وأحمد (١٩٥/٥) (٢١٧٥٠)، والحاكم (٦٧٣/١).

وحسنه البغوي في ((شرح السنة)) (٦٦/٣)، وحسن إسناده المنذري في ((الترغيب والترهيب)) (٣٢٦/٢)، والدمياطي في ((المتجر الرابع)) (٢٠٣)، وقال ابن رجب الحنبلي في ((جامع العلوم والحكم)) (٦٧/٢): موقوفاً على أبي الدرداء، وقال ابن حجر في ((الفتوحات الربانية)) (٢٦٥/١): مختلف في رفعه ووقفه وفي إرساله ووصله [و] الصحيح الوقف، وصححه السيوطي في ((الجامع الصغير)) (٢٨٨٦)، والألباني في ((صحيح سنن الترمذي)) (٣٣٧٧)، والوادعي في ((الصحيح المسند)) (١٠٤٢).

عیباده ته گرنگه کان له مانگی رهمهزان

واته : ئایا هه والتان پێبدهم به باشتترین و
پاکترین کرده و هتان لای خاوه نه که تان و له
هه مووی زیاتر پله و پایه تان بهرز بکاته وه و چاکتر
بیت بۆتان له به خشینه وهی زیڕ و زیو ، وه باشتتر
بیت بۆتان له وهی که بگهن به دووژمنه که تان و
بدن له گهردنیان و ئهوانیش بدن له گهردنتان ؟
وتیان : به ئی ، فهرمووی : زیکری خوی گهوره .
وه (أبو بکر ابن العربي) رهحه تهی خوی لی
بیت ده ئیت : (ما من عمل صالح إلا وال ذکر مشروط
في تصحيحه، فمن لم يذكر الله بقلبه عند صدقته، أو

عیباده ته گرنگه کان له مانگی په مه زان

صیامه مثلاً فلیس عمله کاملاً، فصار الذکر أفضل
الأعمال من هذه الحیثیة^(۲)

واته: هیچ کرده وهیه کی چاک نی یه ئیلا زیکر
کردن مه رجه بو دروستیته ئه و کاره ،
هه رکه سیک له کاتی خیر وسه ده قه دا به دلی
زیکری خودا نه کات ، یا خود له کاتی پوژوو گرتن
ئه و کرده وه که ی ته و او نی یه ، بو یه زیکر له و
پو وه وه باشتین کرده وه کانه .

* * * * *

^(۲) ينظر ((فتح الباري)) لابن حجر (۲۱۰/۱۱).

عیباده ته گرنگه کان له مانگی رهمهزان

سییه م : زیکر ژیاڼه بو بهنده ، نهوهی زیکر
ناکات وه کو مردوو وایه.

نه بو موسا خوی لی رازی بیت گیراویه تیه وه
وده لیت: پیغه مبه ر صلی الله علیه وسلم فهرمووی:
(مثل الذي يذكر ربه، والذي لا يذكر مثل الحي
والمیت)).^(۳)

واته: نمونهی نهو کهسهی زیکر و یادی
خودا ده کات له گهل کهسیکدا که زیکری خودا
ناکات وه ک زیندو و مردوو وایه.

^(۳) رواه البخاري (۶۴۰۷)، ومسلم (۷۷۹)

عیباده ته گرنگه کان له مانگی رهمه زان

چوارهم : سه ره نجامی زیکر کردن چوونه

به هه شته:

مه عازی کوری جه بهل خوی لی رازی بیت
گیراویه تیه وه وده لیت: پیغه مبه ر صلی الله علیه
وسلم فهرمووی: ((من کان آخر کلامه لا إله إلا
الله دخل الجنة)).^(۴)

واته: هه که سیک له ژياندا وپیش ته وهی
بمریت کوّتا وشه ی (لا إله إلا الله) بیت تهوا
ده چیت به هه شته وه.

^(۴) رواه أبو داود (۳۱۱۶)، وأحمد (۲۴۷/۵) (۲۲۱۸۰)، والبزار (۷۷/۷) (۲۶۲۶)، والطبرانی (۱۱۲/۲۰) (۲۲۱)، والحاكم (۵۰۳/۱). قال ابن العربي في ((عارضه الأحمدي)) (۳۶۹/۲): ثابت صحيح من طرق كثيرة، وحسن إسناده النووي في ((المجموع)) (۱۱۰/۵)، وصححه السيوطي في ((الجامع الصغير)) (۸۹۶۵) والصعدي في ((النوافع العطرة)) (۴۰۰)، والألباني في ((صحيح سنن أبي داود)) (۳۱۱۶).

عیباده ته گرنگه کان له مانگی رهمهزان

پینجه م : له زیکر کردندا پرووناکی دڼ
وده روون ههیه .

ئه بو دهردا خوای لی رازی بیته ده لیت: (إن
لکل شیء جلاء، وإن جلاء القلوب ذکر الله عز
وجل).^(۵)

واته: بو هه موو شتیکی پروونا ککه ره وهیه ک
ههیه ، و پروونا ککه ره ی دڼ زیکر ویادی خوای
پهروه ردگاره .

ئا لی ره وه پیویسته له سهر بهنده له کاتی کدا له م
مانگه دا نزیک ده بیته وه له خودای خو ی پابهندی
زیکر ویادی خودا بیته ، هه موو ئه و زیکرانه

^(۵) رواه البیهقی فی ((شعب الایمان)) (۳۹۶/۱) (۵۲۳).

عیباده ته گرنگه کان له مانگی پهمه زان

له بهر بکات که له فهرمووده سه حیه کانداهاتوون
له زیکره کانی به یانیان وئیواران ، و زیکره دهرچوون
له مال و گهرانه وه بو مال ، وله هه موو حاله ته کانداهاتوون
به م شیوه یه خو مان و مال و مندال و کومه لگا که مان
ده پاریزین له هه موو شهر و ناخوشیه ک.

وه هه روه ها زور گرنگه له م مانگه دا موسولمان
دوور بیت له کوپ و مه جلیسیک که وتی وتی
وقیل وقال ، و غه ییه ت ، و دوو زمانی ، و گالته و
که پی زوری تیدایه .

له کو تاییدا مانگی پهمه زان فرسه تیکی
که وه یه بو قهره بوو کردنه وه ی ئه و که م
و کورتیانه ی له سه رده مانی زوودا پروویان داوه .

عیباده ته گرنگه کان له مانگی رهمهزان

دهی ناکریت چاویک بهخۆمان ودل
ودهروونماندا بخشینینه وه وموحاسه بهی بکهین
له سه ر ئه و کاتانه ی به فیرومان داوه ، وبی ئاگا
بووین له زیکر ویادی خودا ؟

* * * * *

عیباده ته گرنگه کان له مانگی رهمهزان

رهمهزان و قورئانی پیروژ

گومانی تیدا نی یه قورئان خویندن یه کیکی
تره له عیباده ته هه ره باشه کان ، هو کاریکه بو نزیك
بوونه وه له خوای پهروهردگار ؛ به تایبته له مانگی
رهمهزанда ئه و مانگه که قورئان تیایدا دابه زیوه
وکرده وهی چاکه تیایدا چه ندان قات خیری زیاتره.

یه کهم : رهمهزان مانگی دابه زینی قورئان :

خوای پهروهردگار له مانگی رهمهزанда
قورئانی دابه زاندووه ، ههروهک لهم ئایه ته
پیروزه دا ئامازهی پیداوه و فهرموویه تی: {شَهْرُ
رَمَضَانَ الَّذِي أُنْزِلَ فِيهِ الْقُرْآنُ هُدًى لِّلنَّاسِ وَبَيِّنَاتٍ
مِّنَ الْهُدَى وَالْفُتُوحِ} [البقرة: ۱۸۵].

عیباده ته گرنگه کان له مانگی رهمهزان

واته: مانگی رهمهزان ئه و مانگه یه که خوای
گه وره قورئانی پیروزی تیادا نارد خواره وه ، ئه م
قورئانه هیدایه ته بو هه موو خه لکی ، وه
روونکه ره وه ی ئه و هیدایه ته یه وه فورقانی ش
ئه وه ی که جیاکاری ئه کاته نیوان حق و باتل
هه مووی روونکه راه ته وه و دریژ کراوه ته وه .

(ابن کثیر) ره حمه تی خوای لی بیت ده لیت:

(یمدح تعالی شهر الصیام من بین سائر الشهور بأن

اختاره من بینهن لإنزال القرآن العظیم)^(٦)

^(٦) ((تفسیر القرآن)) لابن کثیر (٥٠١/١).

عیباده ته گرنگه کان له مانگی رهمهزان

واته: خوای تهعالا وهسف ومهدحی مانگی
رهمهزانی کردووه له نیو ههموو مانگه کاندای بهوهی
هه لیبژاردووه بو دابه زاندنی قورئان .

وه دابه زاندنی قورئان له وشهوه موباره کهدا
بوو که خیرتر وباشتره له ههزار مانگ ، ههروهک
خوای تهعالا لهم ئایه ته پیروژه دا ئاماژه ی پیداو
وفه رموویه تی: {إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ فِي لَيْلَةٍ
مُبَارَكَةٍ} [الدخان: ۳].

واته: ئیمه ئهم قورئانه پیروژه مان له شهویکی
پیروژدا دابه زاندووه که شهوی قه دره، که خوای
که وره ههموو قورئانی له شهوی قه دردا له (لوح
المحوظ) وه دابه زاندووه بو ئاسمانی دونیا بو (بیت

عیباده ته گرنگه کان له مانگی رهمهزان

العزة) وه له ویشه وه له ماوهی بیست و سیسآلدا بو
سه ر سینگی پیغه مبهری خوا - صلی الله علیه
وسلم - دایبه زاندووه .

وه ههروه ها فه رموویه تی: {إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ فِي لَيْلَةِ
الْقَدْرِ * وَمَا أَدْرَاكَ مَا لَيْلَةُ الْقَدْرِ * لَيْلَةُ الْقَدْرِ خَيْرٌ
مِّنْ أَلْفِ شَهْرٍ} [القدر: ۳].

ئیمه ئه و قورئانه پیروژه مان دابه زاندوته
خواره وه له شهوی قه دردا، (که ده که ویته ده
شهوی کو تایمی مانگی رهمه زانه وه) تو چوزانی ئهم
شهوی قه دره چ شهویکی پیروزو گه وره و پر خیر و
به ره که ته ، ئهم شهوی قه دره عیبادت کردن و

عیباده ته گرنگه کان له مانگی رهمهزان

خواپه رستی تییدا ئه جرو پاداشتی زیاتره له ههزار مانگ .

به لام به مهرجیك عیبادهت بیّت وه کو دوعاو
پارانه وه و نوێژو قورئان خویندن و زیکری خواى
گه وره، نهك به شتی دونیایی کاته که به سهر بیریت
و چاوه ری بیت که خیری زیاتر له ههزار مانگت
دهست بکهوی، ئه وه هه له یه.

* * * * *

عیباده ته گرنگه کان له مانگی رهمهزان

دووه م : پوژوو وقورئان پیکه وه شه فاعه ت بو

عه بد ده کهن له پوژی دوايي دا :

خويندنی قورئان له گه ل پوژوو گرتندا
خير يکي زوريان تيدايه ، به شيويه ک شه فاعه ت
بو عه بد ده کهن له پوژی دوايي دا .

عبد اللهی کوری عه مر رضي الله عنها
گيړاويه تيه وه و ده لیت: پیغه مبه ری خوا صلی الله
عليه وسلم فهرمووی: (الصيام والقرآن يشفعان
للعبد يوم القيامة، يقول الصيام: أي رب، منعه
الطعام والشهوات بالنهار فشفعني فيه، ويقول

عیباده ته گرنگه کان له مانگی رهمه زان

القرآن: منعه النوم بالليل فشفعني فيه، قال:

فیشفعان^(٧)

واته: رۆژوو و قورئان شه فاعهت بۆ عه بد
ده کهن ، رۆژوو ده لیت: خودایه من به رۆژ رێگریم
لی کرد له خواردن و ئاره زوو شه فاعه ته کهم له باره ی
ئه وه وه قه بول بفرموو ، و قورئان ده لیت: خودایه

^(٧) رواه أحمد (١٧٤/٢) (٦٦٢٦)، والطبراني كما في ((مجمع الزوائد))
للهيثمی (١٨٤/٣).

قال المنذري في ((الترغيب والترهيب)) (١٠٧/٢): رجاله محتج بهم في
الصحيح، وقال الهيثمي: رجال الطبراني رجال الصحيح، وقال البوصيري في
((إتحاف الخيرة المهرة)) (٦٦/٣): في سنده ابن لهيعة، [وروي] بسند رجاله
رجال الصحيح، [وروي أيضاً] بإسناد حسن، وصححه السيوطي في
((الجامع الصغير)) (٥٢٠٣)، والألباني في ((صحيح الجامع)) (٣٨٨٢)،
وصحح إسناده أحمد شاكر في تحقيق ((مسند أحمد)) (١١٨/١٠).

عیباده ته گرنگه کان له مانگی رهمهزان

من به شه و ریگیریم لی کرد له نوستن و
شه فاعه ته کهم له بارهی ئه وه وه قه بول بفرموو ،
وده بنه شه فاعه ت کاری .

وه مه به ست له برگی: ((فیشفعان)): واته:
خودا شه فاعه ته که یان قه بول ده کات و ده یخاته
به هه شته وه .

سییه م : زۆر خویندنی قورئان وه ک چاو کردن
له پیغه مبه ری خوا صلی الله علیه وسلم:

پیویسته که سی موسولمان له م مانگه دا
کاته کانی به هه ل بزانی و زۆر قورئانی تیدا
بخوینی . چونکه زۆر قورئان خویندن
تایبه تمه ندی خوی هیه ، له بهر ئه وه ی جبریل -

عیباده ته گرنگه کان له مانگی رهمه زان

عليه السلام- له رهمه زانی هه موو سالی کدا ده هاته
لای پیغه مبه ر- صلی الله علیه وسلم- وقورثانی پی
دوو باره ده کرده وه وکاتی ئه و سآله هات که تیایدا
وه فاتی کرد دوو جار قورثانی پی خوینده وه.

ئهبو هورهیره رضي الله عنه گیراویه تیه وه و
ده لیت: پیغه مبه ری خوا صلی الله علیه وسلم
فه رمووی: ((كان يعرض على النبي صلى الله عليه
وسلم القرآن كل عام مرة، فعرض عليه مرتين في
العام الذي قبض.))^(٨)

واته: له رهمه زانی هه موو سالی کدا جبریل -
عليه السلام- ده هاته لای پیغه مبه ر- صلی الله علیه

^(٨) رواه البخاري (٤٩٩٨).

عیباده ته گرنگه کان له مانگی رهمه زان

وسلم- و جاریک قورئانی پی دوو باره ده کرده وه
وکاتی ئه و ساله هات که تیایدا وه فاتی کرد دوو
جار قورئانی پی خوینده وه.

وه پیغه مبه ر صلی الله علیه وسلم زور چوست
وچالاک بوو له مانگی رهمه زاندا ، ویه کییک له و
شتانه ی که زور گرنگی پی ددها له رهمه زاندا
قورئان بوو .

عبداللهی کوری عه باس خوا لیان رازی بیت
گیراویه تیه وه وده لیت : ((کان النبی صلی الله علیه
وسلم أجود الناس بالخير، وأجود ما يكون في شهر
رمضان؛ لأن جبريل كان يلقاه في كل ليلة في شهر
رمضان حتى ينسلخ، يعرض عليه رسول الله صلی

عیباده ته گرنه گه کان له مانگی ره مه زان

الله عليه وسلم القرآن، فإذا لقيه جبريل كان أجود
بالخير من الريح المرسلة))^۹

واته : پیغه مبهری خوا ﷺ له هه موو کهس
سه خی تر بوو ، و کاتی له ره مه زاندا جبریل ده هات
بو لای زور سه خی تر ده بوو ، و جبریل هه موو
شه ویک قورئانی پی دوو باره ده کرده وه ، وه
پیغه مبهری خوا ﷺ زور له با خیرا تر بوو له
خیر کردندا .

(النووي) رحمه تي خوي لى بيت ده ليت:
(وفي هذا الحديث فوائد منها: بيان عظم جوده
صلى الله عليه وسلم، ومنها استحباب إكثار الجود

^۹ رواه البخاري (٤٩٩٧)، ومسلم (٢٣٠٨) .

عیباده ته گرنگه کان له مانگی رهمهزان

في رمضان، ومنها زيادة الجود والخير عند ملاقة
الصالحين، وعقب فراقهم؛ للتأثر بلقائهم، ومنها
استحباب مدارسة القرآن^{١٠} واته : لهم
فهرمووده يه دا چه ند سوديک هه يه له وانه:

روونکردنه وهی زیاد سه خي بوونی پيغه مبه ر
صلى الله عليه وسلم ، وله وانه زياتر سه خي بوون
وخير کردن له کاتی گه يشتن به که سانی چاک ،
ودوای لی جودا بوونه وهيان ، ئه وهش وهک
کاریگهر بوون به دیداریان ، وههروه ها له وانه
باشی وچاکی خویندنه وه و ورد بوونه وه
له قورئان .

^{١٠} ((شرح صحيح مسلم)) للنووي (٦٩/١٥) ..

عیباده ته گرنگه کان له مانگی ره مه زان

وه (ابن حجر) رحمه تي خواي لى بيت
ده لیت: (الحكمة فيه أن مدارس القرآن تجدد له
العهد بمزيد غنى النفس، والغنى سبب الجود) ”

واته: حیکمه ته که ی ته وه یه موراجه عه
وخویندنی قورئان په یامی بو تازه ده کاته وه به وه ی
دهروونی دهوله مه ند بیت ، ودهوله مه ندیش
هوکاری سه خى بوونه .

بویه باشتړین شت که که سی رږژووه وان خوی
پیوه سه رقāl کات خویندنه وه ی قورئانه ، وورد
بوونه وه یه له ماناکانی ، ته وه ش وه ک چاو کردن
له پیغه مبه ری تازیز وخوشه ویست ﷺ.

” ((فتح الباري)) لابن حجر (۳۱/۱).

رهمهزان عومره کردن

حه تمهن عیبادهت کردن له مانگی رهمهزанда
چیژی تاییه تی خوی ههیه ، کهسانی باوهرداری
راستگۆ ههستی پی ده کهن ، ئهوانهی که چاوه پری
ئه وهن خوی پهروهردگار لیان ببووریت ،
وپاداشتیان بداته وه ، بویه لیروه وه دهبینی
موسولمانان پیشبرکی ده کهن له ئه نجامدانی کاری
خیر وچاکه دا وجۆره ها عیبادهت ئه نجام ده دهن
به فهرز و سوننه ته وه ..

جا یه کیک له و عیباده تانه عومره کردن
وسهردانی کردنی مالی خودایه له مانگی پیروزی
رهمهزанда ؛ چونکه له رهمهزанда خیریکی ههیه

عیباده ته گرنگه کان له مانگی رهمه زان

له هیچ مانگیکی تردا ئه و خیره ی نی یه
به شیوه یه ک خیری حه جیی هه یه:

عبداللهی کوری عه باس خوا لیان رازی بیّت
گیراویه تیه وه وده لیت : ((فإذا جاء رمضان
فاعتمري. فإن عمرة فيه تعدل حجة))^{۱۲}

واته: به ئافره تیکی فهرموو (که نه یتوانیبوو
حه جی له گه ل بکات) و هه رکات رهمه زان هات
ئه واه عومره یه ک بکه ، عومره کردن له مانگی
رهمه زاندا خیری حه جیکی هه یه.

^{۱۲} رواه البخاري (۱۷۸۲)، ومسلم (۱۲۵۶).

عیباده ته گرنگه کان له مانگی رهمهزان

(ابن حجر) رهمه تی خوی لی بیت ده لیت :
(فالحاصل أنه أعلمها أن العمرة في رمضان تعدل
الحجة في الثواب)^{۱۳}

واته: وه لحاسل فیری کرد که عومره کردن
له رهمه زاندا خیری حه جیکی هه یه .

وه گهر حه جی وه رگیراو هیچ پاداشتیکی
نه بیت جگه له چوونه به ههشت ، وکاتی
ده گهریته وه کاری خراپه و فیسق و قسه ی ناشیرین
نه کات ، ئهوا به شیویه ک له تاوان پاک ده بیتیه وه
وه ک ئه و رۆژه ی که له دایک بووه ، و که سی
عومره کاریش له مانگی رهمه زاندا هه مان خیر

^{۱۳} ((فتح الباري)) لابن حجر (۶۰۴/۳).

عیباده ته گرنگه کان له مانگی رهمه زان

وپاداشتی دهست ده که ویت ، وفه زل ومیهره بانی
خودا زور فراوان وبی ئەندازه یه.

وه عومره بو عومره یه کی تر ده بیته که فاره تی
تاوانه کانی نیوانیان :

ئەبو هورهیره خوی لی رازی بیت
گیراویه تیه وه وده لیت: پیغه مبهری خوا صلی الله
علیه وسلم فهرمووی: ((العمرة إلى العمرة كفارة لما
بینهما))^{۱۴}

واته: عومره یه ک بو عومره یه کی تر ده بیته
که فاره تی تاوانه کانی نیوانیان .

^{۱۴} رواه البخاري (۱۷۷۳)، ومسلم (۱۳۴۹).

عیب‌داشته گرنه‌کان له مانگی ڕه‌مه‌زان

عیباده ته گرنگه کان له مانگی رهمه زان

رهمه زان و خیر سه دهقه کردن

مانگی رهمه زان مانگی پیشبرکی کردنه له خیر
وچاکه دا ، ومانگی سه خی بوون ، وهاریکاری
کردنی که سانی هه ژار و موحواجه .

عبداللهی کوری عه باس خوا لیان رازی بیت
گیراویه تیه وه وده لیت : ((كان النبي صلى الله عليه
وسلم أجود الناس بالخير، وأجود ما يكون في شهر
رمضان؛ لأن جبريل كان يلقاه في كل ليلة في شهر
رمضان حتى ينسلخ، يعرض عليه رسول الله صلى
الله عليه وسلم القرآن، فإذا لقيه جبريل كان أجود
بالخير من الريح المرسلة))^{١٥}

^{١٥} رواه البخاري (٤٩٩٧)، ومسلم (٢٣٠٨).

عیباده ته گرنگه کان له مانگی رهمه زان

واته : پیغه مبهری خوا ﷺ له هه موو کهس سهخی تر بوو ، و کاتی له رهمه زاندا جبریل دههات بو لای زور سهخی تر ده بوو ، و جبریل هه موو شهویک قورئانی پی دوو باره ده کرده وه ، وه پیغه مبهری خوا ﷺ زور له با خیرا تر بوو له خیرکردندا .

پیشه وا (النووي) رهمه تی خوی لی بیت ده لیت: (وفي هذا الحديث فوائد منها: بيان عظم جوده صلى الله عليه وسلم، ومنها استحباب إكثار الجود في رمضان، ومنها زيادة الجود والخير عند

عیباده ته گرنگه کان له مانگی ږمه زان

ملاقاة الصالحين، وعقب فراقهم؛ للتأثر بلقائهم،
ومنها استحباب مدارس القرآن^{۱۶}

واته: له م فەرمووده یه دا چه ند سودیک هه یه
له وانه:

ږوونکړدنه وه ی زیاد سه خی بوونی پیغهمبه ر
صلی الله علیه وسلم ، وله وانه زیاتر سه خی بوون
وخیر کردن له کاتی گه یشتن به که سانی چاک ،
ودوای لی جودا بوونه وه یان ، ئه وهش وه ک
کاریگه ر بوون به دیداریان ، وه هه روه ها له وانه
باشی وچاکی ووخویندنه وه و ورد بوونه وه
له قورئان .

^{۱۶} ((شرح صحیح مسلم)) للنووي (۶۹/۱۵).

عیباده ته گرنگه کان له مانگی رهمه زان

وه خير وسه دهقه له سيفات وئاكارى پيغه مبه ره

صلى الله عليه وسلم:

پيشهوا (ابن القيم) رهمه تى خواى لى بيت
ده ليت: (كان صلى الله عليه وسلم أعظم الناس
صدقة بما ملكت يده، وكان لا يستكثر شيئاً أعطاه
الله تعالى، ولا يستقله، وكان لا يسأله أحد شيئاً
عنده إلا أعطاه، قليلاً كان أو كثيراً، وكان عطاؤه
عطاء من لا يخاف الفقر، وكان العطاء والصدقة
أحبَّ شيء إليه، وكان سروره وفرحه بما يعطيه
أعظم من سرور الآخذ بما يأخذه، وكان أجود الناس
بالخير، يمينه كالريح المرسلة. وكان إذا عرض له

عیباده ته گرنگه کان له مانگی رهمه زان

محتاج، آثره علی نفسه، تارة بطعامه، وتارة
بلباسه...) ^{۱۷}

واته: پیغه مبهری خوا ﷺ سه خى ترين كه س
بوو له و مال و سهروه ته ی كه له بهرده ستی دا بوو ،
وئه وه ی هه ییوایه و خودا پى بیه خشیایه زوری
نده کرد ، و نهیده هیشته وه ، و هیچ كه سیك
داواى شتیكى لى نده کرد ئیلا دهیدایه گهر
هه ییوایه ، و به شیویه ك مالی ده به خشی
له هه ژاری نده ترسا ، و خیر و سه دهقه کردن
خۆشه ویسترین شت بوو به لایه وه ، و دلخۆشى
به وه ی ده ییه خشی زیاتر بوو له و کاته ی كه شتیكى

^{۱۷} ((زاد المعاد)) لابن القيم (۲۲/۲-۲۳).

عیباده ته گرنگه کان له مانگی رهمهزان

وهرده گرت ، وسهخی ترین کهس بوو له خیر
وچاکه دا ، دهستی راستی هاوشیوهی با بوو ،
وکاتئ کهسیکی دهست کورت بهاتبایه ته لای
ئهوهی هه ییوایه دهیدایه وفه زلی ده دا به سهر خویدا
، هه ندی جار به خواردن وهه ندی جاری تر به جل
وبه رگ .

* * * * *

عیباده ته گرنگه کان له مانگی رهمه زان

خیر و سه دهقه کاریگه ریه کی سه یر و عه جیبی هه یه
له دلخوش کردنی مروّ قدا :

پیشه و (ابن القیم) رهمه تی خوی لی بیت ده لیت:
(وکان هدیہ صلی اللہ علیہ وسلم یدعو إلی الإحسان،
والصدقة، والمعروف، ولذلك کان صلی اللہ علیہ وسلم
أشرح الخلق صدراً، وأطیبهم نفساً، وأنعمهم قلباً. فإن
للصدقة وفعل المعروف تأثيراً عجیباً فی شرح الصدر..)
^{۱۸} واته: عاده تی پیغه مبه ری خوا ﷺ و ابو بانگه شه ی
ده کرد بو چاکه ، و سه دهقه ، و خیر ، هه ر بو یه
پیغه مبه ری خوا ﷺ دلخوشتین که س بو ، ودلپاکترین
مروّ بو ، ودلئارام ترینیان بو ، بیگومان خیر
وسه دهقه کاریگه ریه کی عه جیبی هه یه له دلخوش کردنی
مروّ قدا .

^{۱۸} ((زاد المعاد)) لابن القیم (۲/۲۳).

عیباده ته گرنگه کان له مانگی رهمهزان

خیر وسه دهقه و به خشین جوړیکه له گومانی

باش بردن به خودا :

ئه و که سانه ی که مال ده به خشن زیاتر گومانی
باشیان به خودا هه یه ، چونکه ئه وان ده زانن ئه وه ی
ده بیه خشن خودا بویان قهره بوو ده کاته وه ، خوای
په روه ردگار فهرموویه تی **وَمَا أَنْفَقْتُمْ مِّنْ شَيْءٍ**
فَهُوَ يَخْلِفُهُ وَهُوَ خَيْرُ الرَّازِقِينَ [سبأ: ۳۹].

واته: ههر شتیک که ئیوه له پیناو خوای
گه وره دا بیه خشن ئه ووا خوای گه وره له دونیا
جیگه تان بو پر ئه کاته وه، وه له قیامه تیش
پادا شتان ئه داته وه ، وه خوای گه وره باشتین
رؤزیده ره.

عیباده ته گرنګه کان له مانګی ږمه زان

خیر وسه ده قه کردن به نهینی تورهی خودا
ناهیلت :

ئهو نومامه خوا لی رازی بیت گیراویه تیه وه
وده لیت: پیغمبری خوا ﷺ فہرمووی: ((صنائع
المعروف تقي مصارع السوء، وصدقة السر تطفئ
غضب الرب، وصلة الرحم تزيد في العمر))^{۱۹}

واته : کاری چاکه ناخوشی له مروؤف دوور
ده خاته وه ، و خیر وسه ده قه کردن به نهینی تورهی

^{۱۹} رواه الطبراني (۲۶۱/۸) (۸۰۱۴). قال ابن الملقن في ((البدر المنير)) (۴۰۸/۷): في إسناده يزيد بن عبد الرحمن ، والظاهر أنه الدالاني، وفيه خلاف، وضعف إسناده العراقي في ((تخريج الإحياء)) (۲۹۰/۱)، وحسنه الألباني في ((صحيح الجامع)) (۳۷۹۷).

عیباده ته گرنگه کان له مانگی پهمهزان

خودا ناهیلّت و دهیکوژینیتیه وه ، و سیله ی پهمهزان
ته مهن زیاده کات .

کەسی خیر و سه دهقه کار له پوژی دوایی دا
له ژیر سیبهری عهرشی خودادایه :

ئه بو هورهیره خوا لئی رازی بیت گیراویه تیه وه
وده لیت: پیغه مبهری خوا ﷺ فهرموویه تی: ((سَبْعَةٌ
يُظِلُّهُمُ اللَّهُ فِي ظِلِّهِ يَوْمَ لَا ظِلَّ إِلَّا ظِلُّهُ: .. وَرَجُلٌ
تَصَدَّقَ بِصَدَقَةٍ فَأَخْفَاهَا حَتَّى لَا تَعْلَمَ شِمَالُهُ مَا تُنْفِقُ
يَمِينُهُ))^{۲۰}

واته: ههوت کۆمه ل هه ن پهروه ردگار له پوژی
دوایدا دهیان خاته ژیر سیبهری عهرشی خویه وه، له و
پوژهدا هیچ سیبه ریک نییه جگه له و سیبه ره: پیاویک خیر

^{۲۰} رواه البخاري (۱۴۲۳)، ومسلم (۱۰۳۱).

عیباده ته گرنگه کان له مانگی رهمه زان

ده کات و ده به خشیت به شاراو هی، ئه گهر به دهستی
راست به خشیت نایه لیت چه پی پی بزانیته.

خیر و سه ده قه کاریکه کو تای پی نایه ت:

ئه بو هورهیره خوا لئی رازی بیت گیراویه تیه وه
وده لیت: پیغه مبه ری خوا ﷺ فه رموی: ((إذا
مات الإنسان انقطع عنه عمله إلا من ثلاثة: إلا من
صدقة جاریة، أو علم ينتفع به، أو ولد صالح يدعو
له))^{۲۱}

واته: ئه گهر ئاده میزاد مرد خیری کرده وه کانی
لی ده بریت مه گهر له سی ریگه وه نه بیت: خیریکی
نه براوه، مندالیک صالحو چاک نرای بو بکات،
یان زانستیك سوودی لی بینریت.

^{۲۱} رواه مسلم (۱۶۳۱)

عیباده ته گرنگه کان له مانگی رهمهزان

رهمهزان و دوعا و پارانهوه

دوعا یه کیکه له عیباده ته گه وره کان ، و
له مانگی رهمهزاندا تایبه تمه ندی خو ی هه یه ، بویه
کاتی ئه م مانگه دیت موسولمان زیاتر دوعا ده کات
و ده پارېته وه له خودای گه وره و داوای
پیوستیه کانی ده کات .

دوعایه ک ره تکر دنه وه ی نی یه :

ئه بو هورهیره خوا لئی رازی بیت گیراویه تیه وه
وده لیت: پیغه مبهری خوا ﷺ فهرمووی: ((ثلاثة لا
ترد دعوتهم: الإمام العادل، والصائم حتى يفطر،
ودعوة المظلوم.))^{۲۲}

^{۲۲} رواه الترمذي (۲۵۲۵)، وصححه الألباني في "صحيح الترمذي" (۲۰۵۰).

عیباده ته گرنگه کان له مانگی رهمهزان

واته: سی جۆر کهس ههن پارانه وه کانیان رته
ناکریته وه:

دهسه لاتداریکی دادپهروهه ، ورۆژووه وان
تاوه کو رۆژووه کهی دهشکینیت ، وپارانه وهی
کهسی سته م لیکراو .

ئاوێته بوونی دوعا وپارانه وه له ئایه ته کانی
رۆژوودا وماناو مه بهستی :

خوای پهروه ردگار فهرموویه تی: {يَا أَيُّهَا الَّذِينَ
آمَنُوا كُتِبَ عَلَيْكُمُ الصِّيَامُ كَمَا كُتِبَ عَلَى الَّذِينَ مِنْ
قَبْلِكُمْ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ} [البقرة: ۱۸۳] .

ئهی باوهرداران ئیوه رۆژووی مانگی
رهمهزانتان له سههه رز کراوه ، ههروهه کو چۆن

عیباده ته گرنگه کان له مانگی رهمهزان

له سهر ئوممه تانی پیش ئیوهش فهرز
کرابوو به لکو ته قوای خوای گه وره بکه ن.

ئه و ئایه تانه ی که باس له رۆژوو و
ئه حکامه کانی رۆژوو ده که ن له (سورة البقرة)،
ئایه تیکی له خو گرتوو ه ، باسی شتیکی تر ده کات ،
ئه وهش ئایه تی: {وَإِذَا سَأَلَكَ عِبَادِي عَنِّي فَإِنِّي
قَرِيبٌ أَجِيبْ دَعْوَةَ الدَّاعِ إِذَا دَعَانِ فَلْيَسْتَجِيبُوا لِي
وَلْيُؤْمِنُوا بِي لَعَلَّهُمْ يَرْشُدُونَ} [البقرة: ۱۸۶] .

ئه ی محمد صلی الله علیه وسلم ئه گهر
به نده کانی من پرسیاری منیان لیت کرد ئه وه من
لییانه وه نزیکم به زانست و زانیاری و بیستن و
بینین و تواناو ده سه لات و ویست و ئیراده، به لام

عیباده ته گرنگه کان له مانگی رهمه زان

زاتی پیروزی خوی گه وره له سهر عه رشه [أَجِبُّ
دَعْوَةَ الدَّاعِ إِذَا دَعَانِ] هه ره كه سيك له من
بپاريته وه ئه وا وه لامی ئه ده مه وه یان ئه وه تا بوی
جیبه جی ئه كه م، یان به ئه ندازه ی ئه وه به لاو
موسیبه تی له سهر لئه ده م، یان له قیامه تدا
پاداشتی ئه ده مه وه ، به لام به و مه رجه ی ئه وانیش با
له من بپارینه وه ، یان وه لامی بانگه وازی من
بده نه وه ، وه با ئیمانم پی بینن به لكو خوی گه وره
بیانخاته سهر ریگای راست و هیدایه تیان بدات.

(ابن کثیر) رهمه تی خوی لی بیت ده لیت:

له هیئانی ئه م ئایه ته دا له لایه ن په روه ردگار وه
كه باس له دوعا ده کات وله نیو ئه حکامه کانی

عیباده ته گرنگه کان له مانگی رهمهزان

رۆژوودا هاتوو ه رینوینی یه بۆ زۆر پارانه وه ،
تهنانه ت له کاتی ههموو رۆژوو شکاندنیکدا .
تفسیر ابن کثیر دار طيبة ۵۰۹ / ۱.

وه پێویسته له سه ر رۆژووه وان چه ند ئاداییک
ره چاو بکات ، له وانه :

۱- به ئیخلاسی پارانه وه له خودا ، له گه ل
خودادا داوا له هیچ که سیکی تر نه کات ، به لکو
تهنها و تهنها له خودا بپاریته وه وهاوبه شی بۆ بریار
نه دات له پارانه وه کانی دا ، ههروه ک خوی
پهروه ردگار فه رمانی پێ کردوو وه وه رموویه تی :
وَأَنَّ الْمَسَاجِدَ لِلَّهِ فَلَا تَدْعُوا مَعَ اللَّهِ أَحَدًا {
[الجن: ۱۸].

عیباده ته گرنگه کان له مانگی رهمه زان

واته: وه مزگه وته کان تایبه تن به خوی
گه وره و مالی خوی گه وره نئوه له گهل (الله) دا
دوعا له هیچ کهسیکی تر مه کهن وه له کهسی تر
مه پارینه وه ته نها له خوی گه وره بیارینه وه له بهر
ئه وهی دوعا عیباده ته .

۲- پارانه وه له خودا به ناوه جوانه کانی ،
وسیفاته به رزه کانی ، وحمد و سوپاس کردنی ،
ههروه ک خوی په روه ردگار فه رمانی پی کردوه
وفه رموویه تی: {وَلِلّٰهِ الْأَسْمَاءُ الْحُسْنٰی فَادْعُوْهُ بِهَا}
[الأعراف: ۱۸۰].

واته: وه خوی گه وره ناوه جوانه کانی ههیه تو
به و ناوه جوانانه وه له خوا بیاریره وه و بلی: یا رحمن

عیباده ته گرنه گه کان له مانگی رهمه زان

يارحيم يا كريم يا عزيز، وه ته وه سولی پي بکه و
بلي: خوايه بو خاتري ناوه جوانه کانت،
(هه رکه سيک نه وه دو نو له ناوه جوانه کانی خوی
گه وره له بهر بکات و ليی تيیگات و له خویدا
جي به جيی بکات نه وه ده چي ته به هه شته وه، وه
ژماره ی ناوه کانی خوی گه وره کهس نایزانی
ته نها خوی نه بی ت چونکه هه ندیک ناوی هه یه له
هیچ کتابیکی ئاسمانی داینه به زاندو وه به هیچ
پیغه مبه ری کیشی نه ووتو وه و لای خوی
هیشته و یه تیه وه).

عیباده ته گرنگه کان له مانگی رهمه زان

۳- داوا کردنی شتی باش وچاک ، ودوور
که وتنه وه له تاوان ، ونه بچراندنی سیله ی رهم ،
وپه له نه کردن له وه لامدانه وه دا ، ئه بو هورهیره خوا
لیی رازی بیت گیراویه تیه وه وده لیت: پیغه مبهری
خوا ﷺ فهرمووی: ((یتجابه لأحدکم ما لم یعجل،
یقول: دعوت فلم یتجب لی))^{۲۳} واته: خوی
گه وره وه لامی دوعا کانتان ده داته وه ئه گهر په له
نه کهن، ده لیت: من ههر دوعا ده کهم و وه لام
نه درامه وه.

۴- دلنیا بیت له وهی وه لام ده دریته وه:
پیغه مبهری خوا ﷺ فهرموویه تی: " ادعوا الله

^{۲۳} رواه البخاري (۶۳۴۰) ومسلم (۲۷۳۵) .

عیباده ته گرنگه کان له مانگی رهمهزان

وَأَنْتُمْ مَوْقِنُونَ بِالْإِجَابَةِ " واته: داوا له خوا بکهن و
یه قینتان هه بیټ به وهی وه لام ده درینه وه.

۵- ئامادهیی دل: ده بیټ دلی به ئاگا بیټ و
بزانیټ چی ده لیټ و لهو کاته دا هه ست به
گه ورهیی ئه و زاته بکات که داوای لی
ده کات، پیغه مبه ری خوا ﷺ فه رموو یه تی:
"وَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ لَا يَسْتَجِيبُ دَعَاءَ مَنْ قَلَبٌ لَاهٍ" ۲۴
واته: بزانی که خوای گه وره وه لامی دوعای
که سیټ ناداته وه که دلی غافل وبی ئاگا بیټ.

^{۲۴} صحیح الجامع (۲۴۵).

۶- حه لآی تی جلوه رگ و خواردن و

خواردنه وه:

پیغه مبهری خوا ﷺ فه رموویه تی: ("إِنَّ اللَّهَ طَيِّبٌ لَا يَقْبَلُ إِلَّا طَيِّبًا"، ثم ذكر الرجل يطيل السفر أشعث أغبر يمد يديه إلى السماء يا ربّ يا ربّ، ومطعمه حرام ومشربه حرام وملبسه حرام وغذّي بالحرام فأنّى يستجاب له).^{۲۵}

واته: خوی گه وره پاک و پاکیش نه بیت وهری ناگریت، پاشان باسی پیاویکی کرد له سه فه ریکی دووره وه هاتبوو ماندو و توژاوی و قرتی کچوو بو هه ردوو دهستی بو ئاسمان بهر زکرده وه و دهیوت: یا

^{۲۵} مسلم (۱۰۱۵).

عیباده ته گرنگه کان له مانگی رهمه زان

رب یا رب، له کاتی کدا خواردن و خواردنه وه
وجلوبه رگی هه موو حه رام بوو ته نانه ت به
خواردنی حه رامیش گه وره بوبو، جا ئیتر چۆن
وه لامی ده دریته وه.

۷- پارانه وه له و کاتانه دا که دوعای تیدا قه بوله
، له وانه شهوی قه در ، که خیری زیاتره له هه زار
مانگ ، خوی پهروه رگار فه رموویه تی: **إِلَیْکَ الْقَدْرُ**
خَيْرٌ مِّنْ أَلْفِ شَهْرٍ [القدر: ۳].

واته: ئەم شهوی قه دره عیباده ت کردن و
خواپه رستی تییدا ئەجرو پاداشتی زیاتره له هه زار
مانگ، له بهر ئەوهی ئوممه تانی پیشتر ته مه نیان
دریژ بووه و عیباده تی خوی گه وره یان زیاتر

عیباده ته گرنگه کان له مانگی رهمه زان

کردووه خوای گه وره ریژی له م ئوممه ته ناوه
به وهی که له و شه و ه دا هه ر که سیك عیباده ت و
خواپه رستی بکات بو خوای گه وره ئه و شه وی
قه دره خیری زیاتره له هه زار مانگ جگه له شه وی
قه در تیایدا، واته: هه زار مانگه که شه وی قه دری
تیادا نه بی ته نها شه وی قه در خیری هه زار مانگی
زیاتری هه یه که سیك عیباده تی خوای گه وره
بکات، به لام به مه رجیك عیباده ت بی ت وه کو
دوعاو پارانه وه و نو یژو قورئان خویندن و زیکری
خوای گه وره، نه ک به شتی دونیایی کاته که به سه ر
بری ت و چاوه ری بی ت که خیری زیاتر له هه زار
مانگت ده ست بکه وی، ئه وه هه له یه.

رهمه زان و ئیعتکاف کردن

ئیتیکاف : واته مانه وه له مزگهوت بو
عیبادهت و خواپهرستی .

گرنگترین ئامانج و مه به ست که موسولمان
ههولی بو دهدات له ژیانی دا خوشه ویستی
خودایه ، ونزیک بوونه وهیه لی ، وخه لوهت کردنه
له گه ل خودادا ، وله مانگی رهمه زاندا موسولمان
چالاک ده بیته بو عیبادهت کردن له وانه ئیتیکاف
کردن ، و دوور ده که ویته وه له دونیا ، و
سه رقالیه کانی ، وخوشیه کانی .

عیباده ته گرنه گه کان له مانگی رهمه زان

ئیعیتیکاف وجی به جی بوونی مانای
به ندایه تی:

خوای په روه ردگار فهرموویه تی: ﴿مَا خَلَقْتُ
الْجِنَّ وَالْإِنْسَ إِلَّا لِيَعْبُدُونِ﴾ [الذاریات: ۵۶].

واته: من جن و مروقم دروست نه کردووه
تهنها بوئه وه نه بی به تاك و تهنها بمپه رستن وه
ملکه چی فهرمانی من بن.

وه که سی ئیعیتیکاف کار هه موو کاته کانی
خوی داوه به خودا ، وهه موو هه م وخه می بووه
به پرازی کردنی خودا ، وئه وهش مانای جی به جی
کردنی به ندایه تی یه.

عیباده ته گرنگه کان له مانگی ره مه زان

پیشه وا (ابن القيم) رحمه تي خواي لى بيت
ده لیت: (..وشرع لهم الاعتكاف الذي مقصوده وروحه
عكوف القلب على الله تعالى، وجمعيته عليه، والخلو به
والانقطاع عن الاشتغال بالخلق، والاشتغال به وحده
سبحانه، بحيث يصير ذكره، وحبه، والإقبال عليه في محل
هموم القلب وخطراته، فيستولي عليه بدلها، ويصير الهمُّ
كلُّه به، والخطرات كلُّها بذكره، والتفكر في تحصيل
مراضيه وما يقرب منه، فيصير أنسه بالله بدلاً من أنسه
بالخلق، فيعده بذلك بأنسه به يوم الوحشة في القبور،
حيث لا أنيس له ولا ما يفرح به سواه، فهذا هو مقصود
الاعتكاف الأعظم) ^{٢٦}

^{٢٦} ((زاد المعاد)) لابن القيم (٨٧/٢)

عیباده ته گرنگه کان له مانگی رهمه زان

واته: وئییعی کافي بو داناون که مه به ست لیی
په یوه ست بوونی دله به خوداوه ، وکو بوونه وه له گه لی
، تنها بوونه وه له گه ل خودادا ودابران له خه لک ،
به شیوه یه ک زیکر وخوشویستنی خودا ، وروو تی
کردنی ده بیته جی راز و نیازی ، وقورس ده بیته
له سهری گوړینی ، وهه موو هه می ده بیته بهو ،
وهه موو دالغهی بو ئه و ده بیته ، وبیرکردنه وهی بو
ره زامه ندی ئه و ده بیته وئو شتانه ی که لیی نزیک
ده بیته وه ، تا وای لی دیت دلتارام ده بیته به خودا
له بری خه لکی ، به وه وای لی دیت له رۆژی دلته نگی
نیو گوړدا ئاسووده بیته ، له و جیگه یه یی که هیچ
دلنه وایی ده ریکی نی یه وکه س دلخوش نابیت جگه
له و ، ئاهمه ئامانج ومه به ستی ئییعی کاف کردنه .

عیباده ته گرنگه کان له مانگی رهمهزان

که سی ئیعتیکاف کار دلی بهنده به مزگه و ته وه
، که پاداشته که ی دهست خستنی سیبه ری خودایه
له رۆژی دوا یی دا :

ئه بو هورهیره خوا لی رازی بیت
گیراویه تیه وه و ده لیت: پیغه مبه ری خوا ﷺ
فه رموی: ((سبعة يظلهم الله تعالى في ظله يوم لا
ظل إلا ظله: إمام عدل، وشاب نشأ في عبادة الله،
ورجل قلبه معلق في المساجد..))^{۲۷}

واته: حهوت جوړ کهس خودا ده یانخاته ژیر
سیبه ری خو یه وه له رۆژیکدا که هیچ سیبه ری ک
نییه جگه له سیبه ری ئه و : ده سه لاتداریکی

^{۲۷} رواه البخاري (۱۴۳۲)، ومسلم (۱۰۳۱)

عیباده ته گرنه کان له مانگی رهمه زان

دادگهر ، وگه نجیك له عیباده تی خودادا گه وره
بووبیت، وپیاویك دلی وا بهسته ی مزگه وت بیت

جا گهر ئه مه پاداشتی كه سیك بیت كه دلی
وابهسته ی مزگه وته ، ده بی پاداشتی كه سیك
كه له مزگه وتدا ئیعتیكاف ده كات چی بیت ؟!

* * * * *

عیباده‌ته گرنه‌کان له مانگی رهمه‌زان

ئیعیتیکاف کردن وگه‌ران به‌دوای ده‌ست
خستنی شه‌وی قه‌دردا:

ئهبو سه‌عیدی خودری خوا لیی رازی بیٔ
گی‌راویه‌تیه‌وه وده‌لیت: (إِنْ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ
عَلَيْهِ وَسَلَّمَ اعْتَكَفَ الْعَشْرَ الْأَوَّلَ مِنْ رَمَضَانَ، ثُمَّ
اعْتَكَفَ الْعَشْرَ الْأَوْسَطَ... ثُمَّ أَطْلَعَ رَأْسَهُ فَكَلَّمَ
النَّاسَ، فَدَنُوا مِنْهُ فَقَالَ: ((إِنِّي اعْتَكَفْتُ الْعَشْرَ
الْأَوَّلَ، أَلْتَمَسْتُ هَذِهِ اللَّيْلَةَ، ثُمَّ اعْتَكَفْتُ الْعَشْرَ
الْأَوْسَطَ، ثُمَّ أَتَيْتُ فَقِيلَ لِي: إِنَّهَا فِي الْعَشْرِ الْآخِرِ.
فَمَنْ أَحَبَّ مِنْكُمْ أَنْ يَعْتَكِفَ، فَلْيَعْتَكِفْ)). فَاَعْتَكَفَ
النَّاسُ مَعَهُ))^{٢٨}

^{٢٨} رواه مسلم (١١٦٧)

عیباده ته گرنگه کان له مانگی رهمه زان

واته: پیغه مبهري خوا ﷺ له ده شهوی یه که می رهمه زاندا ئیعتیکافی کرد ، پاشان له ده شهوی ناوه راستدا ئیعتیکافی کرد .. دواتر سه ری ده رهیناو له گه ل خه لکدا قسه ی کرد ، ولیی نزیک بوونه وه وفه رمووی: (من له ده شهوی یه که می رهمه زاندا ئیعتیکافم کرد ، به دواي ئه و شه وه دا ده گه رام ، پاشان له ده شهوی ناوه راستدا ئیعتیکافم کرد ، پاشان هاتن بۆلام وپییم و ترا: شهوی قه در له ده شهوی کو تاییدایه ، جا هه رکه سیک له ئیوه پیی خوشه ئیعتیکاف بکات ، با ئیعتیکاف بکات ، خه لکیش له گه لی ئیعتیکافیان کرد . گه ران به دواي شهوی قه دردا ئامانجی سه ره کی ئیعتیکاف کردنی پیغه مبه ر صلی الله علیه وسلم بوو .

ئییعیکاف وئارام گرتن:

کهسی ئییعیکاف کار فیږی ئارام گرتن دهبیټ
له سهر ئاره زووه کانی دنیا هاوشیوهی ئافرهت ،
وخواردن ، وخواردنه وه ، ونوستن له سهر جیگه کی
خوش ، وړاواردن ، ئهمه له لایه که وه ، وله لایه کی
تره وه ئارام گرتن له قهره بالخی نیو مزگه وت
وشوینی ئییعیکافه که ی .

وه له مه دا په روه رده کردنی هه یه له سهر ئارام
گرتن وزال بوون به سهر ناخوشیه کاند ا .

عیباده ته گرنگه کان له مانگی رهمه زان

ئیعتیكاف وجوانی ئیسلامه تی:

كه سی ئیعتیكاف كار له ئیعتیكافه وه فیّری خو
دوور گرتن ده بیّت له و قسه و كردارانە ی كه په یوه ندی
به وه وه نی یه ، ئه وه ش له جوانی ئیسلامه تی
كه سه كه وه یه ؛ ئه بو هورهیره خوا لیّی رازی بیّت
گیّراویه تیه وه و ده لیّت: پیغه مبهری خوا ﷺ
فه رمووی: ((من حسن إسلام المرء تركه ما لا يعنيه))
٢٩واته: له جوانی ئیسلامه تی مروّف ئه وه یه واز
له شتیك بینیت كه په یوه ندی به وه وه نی یه .

٢٩ رواه الترمذي (٢٣١٧)، وابن ماجه (٣٢٢٦)، وابن حبان (٤٦٦/١) (٢٢٩)،
والبيهقي في ((شعب الإيمان)) (٢٥٥/٤) (٤٩٨٧).

قال الترمذي: غريب، وقال المنذري في ((الترغيب والترهيب)) (٢٩/٤): رواه
ثقات إلا قرّة بن حيوة ففيه خلاف، وحسنه النووي في ((الأربعون النووية))

عیباده ته گرنگه کان له مانگی رهمهزان

وه مانگی رهمهزان چهندان خیر ، وفرسه تی
گه وره ی تیدایه ، له وانه ئیعتیکاف کردن ،
وخه لوهت کردن له گه ل خودادا ، وپه روه رده کردنی
نه فس ، وجیهادی ئاره زووه کان ، ودوور بوون
له سه رقالیه کانی دنیا ، ویه کلا بوونه وه بو
خویندنی قورئان ، وزیکر کردن وشه و نوښ کردن ،
وبه ده ست هیئانی باشتین شه وه کانی که شه وی
قه دره .

(۱۲)، وصححه السيوطي في ((الجامع الصغير)) (۸۲۴۳)، والألباني في
(صحيح سنن الترمذي) (۲۳۱۷)

رهمهزان و شهونویژ کردن

رهمهزانی قوتابخانه یه کی ئیمانیه ، که سی
باوهردار تیایدا ئیمان وتهقوای زیاد دهکات ، وبیر
وهوشی سهرقال ده بیټ بهو شتانه وه که له خودای
نزیک ده که نه وه پیشبرکییه کی شهریفانه یه بو
به دهسته ئینانی به هه شتی نه پراوه ..ویه کییک لهو
شتانه ی که مروڤ هه لده نیټ له سه ر ئه و پیشبرکییه
، که تاییه تمه ندی ئه م مانگه موباره که یه ، ودهروون
ئاماده یه بو ئه نجامدانی، ئه ویش نویژی ته راویحه .

خوښی وله زه تی پوژوو وشه و نویژ کردن:

شه و نویژ کردن له رهمه زاندا تاییه تمه ندی خوښ
هه یه ، وریز وقه دریکی تاییه تی هه یه به سه ر باقی
مانگه کانی ترده ، ئه وهش له بهر ئه وه ی خوښی پوژوو

عیباده ته گرنگه کان له مانگی رهمه زان

و شه و نوښت تیایدا کؤ ده بیته وه ؛ ئه بو هورهیره خواى
لى رازى بیت گیراویه تیه وه وده لیت: پیغه مبهرى خوا
صلى الله عليه وسلم فهرمووى: ((من قام رمضان
إيماناً واحتساباً غفر له ما تقدم من ذنبه))^{۳۰} ، واته:
واته: ههركهس له شهوانى رهمه زاندا شه و نوښت بركات
باوه رى پى هه بیت و به ته مای پاداشتی هه بیت لای
خواى گه و ره له تاوانه كانى پیشووى ده بورریت .

به هوى شه و نوښته وه ده بیته خوشه ویستی
خواى گه و ره :

ئه بو ده ردا خواى لى رازى بیت گیراویه تیه وه
وده لیت: پیغه مبهرى خوا صلى الله عليه وسلم
فهرمووى: ((ثَلَاثَةٌ يُحِبُّهُمُ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ - يَصُحُّ حَكُّ

^{۳۰} رواه البخاري (۳۷)، ومسلم (۷۵۹).

عباده ته گرنگه کان له مانگی ږمه زان

إِلَيْهِمْ وَيَسْتَبْشِرُ بِهَالِكِي إِذَا انْكَشَفَتْ فِتْنَةٌ قَاتِلٌ
وَرَاءَهَا بِنَفْسِهِ لِلَّهِ عِزٌّ وَجَلٌّ، فِيمَا أَنْ يَقْتُلَ، وَإِمَّا أَنْ
يَنْصُرَهُ اللَّهُ عِزٌّ وَجَلٌّ - وَيَكْفِيهِ، فَيَقُولُ: انْظُرُوا إِلَى
عَبْدِي كَيْفَ صَبَرَ لِي نَفْسُهُ، وَالَّذِي لَهُ امْرَأَةٌ حَسَنَاءُ
وَفَرَّاشٌ لَيْنٌ حَسَنٌ، فَيَقُومُ مِنَ اللَّيْلِ فَيَذَرُ شَهْوَتَهُ
فَيَذْكُرُنِي وَيُنَاجِيَنِي وَلَوْ شَاءَ لَرَقَدَ، وَالَّذِي يَكُونُ فِي
سَفَرٍ وَكَانَ مَعَهُ رَكْبٌ فَسَهَرُوا وَنَصَبُوا ثُمَّ هَجَعُوا
فَقَامَ فِي السَّحَرِ فِي امْرَأَةٍ ضَرَّاءٍ)).^{٣١}

^{٣١} رواه الطبراني كما في ((الترغيب والترهيب)) للمنزري (٢٤٥/١)، والحاكم (٧٧/١).

وحسن إسناده المنذري، والدمياطي في ((المتجر الرابع)) (٧٢)، والألباني في ((سلسلة الأحاديث الصحيحة)) (٣٤٧٨) وقال: وله شاهد، وقال الهيثمي في ((مجمع الزوائد)) (٢٥٨/٢): رجاله ثقات.

عیباده ته گرنگه کان له مانگی رهمهزان

واته: سی جۆر کهس ههیه خودا خوښیانی
دهویت وپییان پیده کهنیت وموژدهیان پیده دات:
ئهو کهسهی که له گهڵ کۆمه لیک له جهنگاوهر
دایه وسینگی خوی ده داته بهر دوژمن وله پیناو
خوادا له گه لیان ده جهنگیت، یان ئه وه تا ده کوژریت
یان خوا سه ری ده خات ودوژمنه کهی وازی لی
ده هیئت، خودا ده فهرموویت: سهیری بهنده کهم
بکه ن چۆن له پیناو من سه بر وئارامی گرت ونه فسی
خوی خسته مه ترسی له بهر من.

وه که سیك خیزانیکی زۆر جوانی ههیه له گه ل
جیگه یه کی خهوی نه رم وئاسوده کهری چاک، به لام
وازی له ئاره زووی هی نا ونه چوو به لای خیزانی

عیباده ته گرنگه کان له مانگی ږمه زان

ههروه ها وازی له خه و هیئا و یاد و زیگری منی کرد
خو ئه گهر بیویستایه ده خه وت.

وه که سیك له گه شت دابیټ وقافله یه کی له گه ل
بیټ وشه و به ږیگادا ږوڼ و ماندوو بوون
ونه خه وتوون، پاشان که میك بخه ویټ وبه لام له
به ره به یاندا زوو هه لده ستیټ و واز له خه و ده هینیټ
یاد و زیگری خوا ده کات، ئه م که سه له خوښی
وناخوښی دا یاد و زیگری خودا له بیر ناکات .

شه و نویژ و ته راویح باشتړین نویژه له دواى
نویژه فهرزه کان:

ئه بو هورهیره خواى لى ږازى بیټ
گیږاویه تیه وه وده لیټ: پیغه مبهری خوا صلی الله

عیباده ته گرنگه کان له مانگی رهمهزان

عليه وسلم فہرمووی: ((..وأفضل الصلاة بعد
الفريضة، صلاة الليل))^{۳۲}

واته: باشتړین نوږ دواي نوږه فهرزه کان ،
شه و نوږه .

سوور بوونی هاوه لان له سهر نه نجامدانی :

له بهر سوور بوونی هاوه لان له سهر نه نجام
دانی نوږی ته راویح پيشه وا عومهری کووری
خه تاب هم سوننه ته ی زیندو کرده وه ، نه وه ش
دواي نه وهی خه لک کو بوونه وه و تاقم تاقم
نه نجامیان ددها ، عبدالرحمن سی کووری عبد القاري
گیړاویه تیه وه وده لیت: (خرجت مع عمر بن

^{۳۲} رواه مسلم (۱۱۶۳).

عیباده ته گرنگه کان له مانگی ږمه زان

الخطاب رضي الله عنه ليلة في رمضان إلى المسجد، فإذا الناس أوزاع متفرقون، يصلي الرجل لنفسه، ويصلي الرجل فيصلي بصلاته الرهط، فقال عمر: إني أرى لو جمعت هؤلاء على قارئ واحد لكان أمثل. ثم عزم فجمعهم على أبي بن كعب، ثم خرجت معه ليلة أخرى، والناس يصلون بصلاة قارئهم، قال عمر: نعم البدعة هذه، والتي ينامون عنها أفضل من التي يقومون. يريد آخر الليل، وكان الناس يقومون أوله) ^{٣٣}

واته: له شهوى ږمه زاندا له گه ل ئيامى عومه ردا خوا لى رازى بيت ږو شتم بو مزگه وت بينمان

^{٣٣} رواه البخاري (٢٠١٠).

عیباده ته گرنگه کان له مانگی رهمهزان

که خه لکی به پهرشو بلاوی هه رکه سیك بو خوی
نویر ته کات وه چهند که سیك پیکه وه نویر ته کهن
ئیما می عومه ر فهرمووی من واباشی ته بینم ته مانه
هه موو کو بنه وه له دوای ئیما می که وه وه ته مه باشته
پاشان بریاری دا هه موویانی کو کرده وه له لای
توبه ی کوری که عب ، پاشان شه ویکی تر له گه لی
رۆشتمه وه خه لکی نویریان ته کرد له دوای قوئان
خوینیکیانیانه وه ، ئیما می عومه ر فهرمووی باشته
داهینراوه ، وئه وانیه ی دهنون ونایکه ن باشته
کردوو له وانیه ی دهیکه ن . مه بهستی ته وه بوو
له کو تایی شه ودا دهیکه ن ، وخه لک له و کاته دا
له سه ره تای شه ودا دهیانکرد .

عیباده ته گرنگه کان له مانگی رهمه زان

شه و نوښتر جیهادی شه وه :

(ابن رجب) رهمه تی خوی لی بیت
ده لیت: (اعلم أن المؤمن یجتمع له فی شهر رمضان
جهادان لنفسه: جهاد بالنهار علی الصیام، و جهاد
باللیل علی القیام، فمن جمع بین هذین الجهادین،
ووفی بحقوقهما، و صبر علیهما، و فی أجره بغير
حساب)^{۳۴}

واته: بزانه و ئاگادار به که سی باوه رددار له مانگی
رهمه زاندا دوو جیهادی بو خودی خوی هه یه :
جیهادیکی به پروژ که ئه ویش به پروژو گرته ، و
جیهادیکی تریان به شه و ئه وهشیان شه و نوښتر کردنه

^{۳۴} ((لطائف المعارف)) لابن رجب (ص ۱۸۳).

عیباده ته گرنگه کان له مانگی رهمهزان

، هەر کهسیک ئەم دوو جیهادهی تیدا کۆ بیتهوه ،
، وحهقی خۆی پێیان بدات ، وئارام گر بیت
لهسهریان ، ئەوا پاداشتیکی بێ ئەندازه دهدریتهوه.
ئەم مانگە هیچ نییه تهنها چەند شهویکی دیاری
کراو نهبیت ، وکاتیکی کهم وکورتە ، بۆیه کهسی
براوه ئەو کهسهیه کهلهدهستی نادات وعیبادهتی
تیادا ئەنجام دهدا ، ودهبیته هۆی بهرز بوونهوهی
پلهی ولی خوش بوون لهتوانهکانی.

* * * * *

عیباده ته گرنگه کان له مانگی رهمهزان

رهمهزان و خواردن دان بهرۆژووهوان

مانگی رهمهزان مانگی پیشبرکی کردن و
مونافهسه کردنی یه کتره له کاری چاکه دا ، جا
یه کییک لهو کاره خیرانه خواردن دانه
بهرۆژووهوان ، که کاریگهریه کی بههیزی ههیه
له توند وتۆل کردنی برایه تی وخۆشه ویستی نیوان
موسولمانان...

خواردن دان بهرۆژووهوان پاداشتیکی

گه وره ی ههیه :

زهیدی کوری خالدي جوهه نی خوی لی
رازی بیت گیراویه تیه وه وده لیت: پیغه مبهری خوا
صلی الله علیه وسلم فهرمووی: (من فطر صائماً

عیباده ته گرنگه کان له مانگی رهمه زان

كان له مثل أجره، غير أنه لا ينقص من أجر الصائم

شيء^{٣٥}

واته: ههركه سيك به ربانگ به رۆژوه وانیک
بکاته وه ئه وه پاداشتی رۆژوه وان هه کی دهست
ئه که ویت به بی ئه وه ی له پاداشتی ئه وه که سه که م
بکات، واته ئه گهر به ربانگ به که سیکی رۆژوه وان
به دیت پاداشتی دوو رۆژ رۆژووت بو ئه نوسری و
له پاداشتی به رامبه ریش هیچ که م ناکات.

^{٣٥} رواه الترمذي (٨٠٧)، وابن ماجه (١٤٢٨)، وأحمد (١١٤/٤) (١٧٠٧٤)، والدارمي (١٤/٢)، والنسائي في ((السنن الكبرى)) (٢٥٦/٢) (٣٣٣١)، وابن حبان (٢١٦/٨) (٣٤٢٩)، والطبراني (٢٥٦/٥) (٥٢٧٣)، والبيهقي (٢٤٠/٤) (٨٣٩٥).
قال الترمذي، وابن عساكر في ((معجم الشيوخ)) (٤٧٢/١): حسن صحيح، وصححه
البغوي في ((شرح السنة)) (٥٤١/٣)، والسيوطي في ((الجامع الصغير)) (٨٨٨٩)،
والألبناني في ((صحيح سنن الترمذي)) (٨٠٧).

عیباده ته گرنگه کان له مانگی رهمهزان

خواردن دان بهر و ژوو و هوان جوړیکه له سه خي

بوون ، وئوهش ره وشت وئا کاري پيغه مبه ره صلي

الله عليه وسلم: عبدالله کوري عه باس

گيړاويه تيه وه وده لیت: "كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

هَلَا وَسَلَّم أَجُودَ النَّاسِ ، وَكَانَ أَجُودَ مَا يَكُونُ فِي

رَمَضَانَ حِينَ يَلْقَاهُ جَبْرِيْلُ ، وَكَانَ يَلْقَاهُ فِي كُلِّ لَيْلَةٍ

مِنْ رَمَضَانَ فَيُدَارِسُهُ الْقُرْآنَ ، فَلَرَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَجُودُ بِالْخَيْرِ مِنَ الرِّيحِ الْمُرْسَلَةِ " ۱۳۶

واته : پيغه مبه ري خوا ﷺ له هه موو كه س

سه خي تر بوو ، و کاتي له رهمه زاندا جبريل ده هات

بو لاي زور سه خي تر ده بوو ، و جبريل هه موو

۱۳۶ رواه البخاري (۴۹۹۷)، ومسلم (۲۳۰۸).

عیباده ته گرنگه کان له مانگی رهمه زان

شه ویك قورئانی پی دوو باره ده کرده وه ، وه
پیغه مبهری خوا ﷺ زور له با خیرا تر بوو له
خیرکردندا .

پیشه وا (النووي) رهمه تی خوی لی بیت
ده لیت: (وفي هذا الحديث فوائد منها: بيان عظم
جوده صلى الله عليه وسلم، ومنها استحباب إكثار
الجود في رمضان، ومنها زيادة الجود والخير عند
ملاقاة الصالحين، وعقب فراقهم؛ للتأثر بلقائهم..)^{۳۷}
واته: لهم فہرمووده یه دا چہند سوودیك هہ یه

له وانه: رونکردنه وهی گه وره یی سه خیه تی
پیغه مبهر صلى الله عليه وسلم ، وله وانه

^{۳۷} ((شرح صحيح مسلم)) للنووي (۶۹/۱۵).

عیباده ته گرنگه کان له مانگی رهمه زان

سوننه تیّتی زۆر سه خی بوون له رهمه زاندا ،
وله وانه زیاتر سه خی بوون له کاتی گه یشت
به کهسانی چاک و سالّح ، و دوای لیّ جودا
بوونه وهیان ، وهک کاریگهر بوون به گه یشتن
پیان .

وه خواردن دان به پرۆژو وهوان له مانگی
رهمه زان وجگه له ویشدا جوړیکن له جوړه کانی
خیر و سه خیه تی .

* * * * *

عیباده ته گرنگه کان له مانگی رهمهزان

خواردن دان بهرپوژووهوان له ئاکاری
سه له فی سألحه :

زانای پایه بهرز (ابن رجب) رهمه تی خوی
لی بیت ده لیت: (کان ابن عمر یصوم ولا یفطر إلا
مع المساکین، فإذا منعه أهله عنهم، لم یتعشَّ تلك
اللیلة.. وکان إذا جاء سائل وهو علی طعامه أخذ
نصیبه من الطعام وقام فأعطاه السائل، فیرجع وقد
أكل أهله ما بقي فی الجفنة، فیصبح صائماً.. ولم
یأكل شیئاً)^{۳۸}

واته: عبداللهی کوری عومهر بهرپوژوو
دهبوو ونه یده شکاند مه گهر له گهل هه ژاراند

^{۳۸} ((لطائف المعارف)) لابن رجب (ص ۱۸۵)

عیباده ته گرنگه کان له مانگی رهمهزان

نه بیټ ، وگهر خیزانه که ی ریگریان لی بکردایه ،
ئهوا ئه و شه وه خواردنی نه ده خوارد ، وکاتی
که سیک بهاتبایه بو لای وداوای خواردنی لی
بکردایه و خواردنه که ی خوی هه لده گرد وپی دده ،
وده گه پرایه وه بولای مال و مندالی کاتی که ئه وه ی
هه بوایه خوارد بوویان ، وبو به یانی بهر ژوو ده بوو
، وهیچی نه ده خوارد .

خواردن دان بهر ژوو وه وان جوړیکه
له سوپاسگوزاری خدا له سهر خواردن
و خواردنه وه:

هه زانای پایه بهرز (ابن رجب) ره حمه تی
خوای لی بیټ ده لیت: (الصائم یدع طعامه وشرابه

عیباده ته گرنگه کان له مانگی رهمه زان

لله، فإذا أعان الصائمين على التقوي على طعامهم
وشرابهم، كان بمنزلة من ترك شهوة لله، وآثر بها أو
واسى منها، ولهذا يشرع له تفطير الصوَّام معه إذا
أفطر؛ لأن الطعام يكون محبوباً له حينئذ فيواسي
منه؛ حتى يكون ممن أطعم الطعام على حبه،
ويكون في ذلك شكرٌ لله على نعمة إباحة الطعام
والشراب له، وردّه عليه بعد منعه إيَّاه، فإن هذه
النعمة إنما عرف قدرها عند المنع منها) ^{٣٩}واته:
كهسى رۆژووهوان واز له خواردن و خواردنه وه
دینیت له پیناوی خودادا ، وه گهر یارمه تی
رۆژووهوانانی دا له خواردن به خشین پیان ، ئەوا

^{٣٩} ((لطائف المعارف)) لابن رجب (ص ١٨٨)

عیباده ته گرنگه کان له مانگی رهمه زان

وه ک ئه وه وایه وازی له ئاره زووه کانی هینابیت بو
خودا ، وفه زلی داون به سهر خویدا ، ههر بویه
دروسته بوی له گه ل خویدا خواردن بدات
به پوژوووه وانان پوژوووه که یان بشکینن ، چونکه
خواردن له و کاته دا خوشه ویسته له لای ، تاوه کو
وه ک ئه و که سه ی لی بیت که خواردنی به خشیوه
له کاتی که دا خوشه ویسته له لای ، وئه وه جوړیکه
له سوپاسکردنی خودا له سهر دروستی خواردن
وخواردنه وه ، وپیدانه وه ی دوا ی ئه وه ی ریگری لی
کرا بوو ، وئه وه نیعمه ته که سیک قه دری ده زانیت
که ریگری لی کرابیت .

عیباده ته گرنگه کان له مانگی رهمه زان

لیره وه بۆمان ده رکه وت رښگای خیر وچاکه
زور زوره بۆ که سیک بیهویت ، وباوه رداری عاقل
ئه و که سه یه که په له ده کات له ئه نجامدانی کاره
خیر وچاکه اندا په تایبته له مانگی رهمه زاندا .

* * * * *

رهمهزان و پاداشتی زۆر و سرپینهوهی تاوان

خوای پهروهردگار به فەزل و کەرەمی خوێ
چەندان کاتی جودا جودای به خشیوه به موسوڵمانان
به لکو کاری خیری تیدا بکەن ، وله هەندیکیاندا
خیری چەند قاتە و تاوان دەسپردیته وه له وانه
له کاتی پوژووی مانگی رهمهزان ، بۆیه کرنگه
موسوڵمان ئەو ههله له دهست نه دات و کات
وساته کانی ئەم مانگه به دهست کهوت ته ماشا
بکات ، زۆر عیبادهت و پهرستشی تیا دا ئەنجام
بدات ، و به یهک جاری ته و به بکات و بگه ریتته وه
بۆ لای خودا.

عیباده ته گرنگه کان له مانگی ره مه زان

نوژی ته راویح کردن هوکاری سرینه وهی
گوناح و تاوانه:

ئه بو هرهیره خوا لئی رازی بیت گیراویه تیه وه
وده لیت : پیغمبه ری صلی الله علیه وسلم
فهرمووی: ((من قام رمضان إيماناً واحتساباً غفر له
ما تقدم من ذنبه))^{۴۰}

واته: ئه وهی شهوانی ره مه زان به شه و نوژ
زیندوو بکاته وه، وباوه ری پی هه بیت و به ئومیدی
پاداشته وه ئه و کاره بکات ئه و خوا له تاوانه کانی
پیشووی خوش ده بیت.

^{۴۰} رواه البخاري (۳۷)، ومسلم (۷۵۹).

عیباده ته گرنگه کان له مانگی رهمه زان

وههروه ها رۆژووی مانگی رهمه زان
هوکاری سرینه وهی گوناح وتاوانه:

ئه بو هرهیره خوا لئی رازی بیټ گێراویه تیه وه
وده لیت : پیغمبه ری صلی الله علیه وسلم
فرمووی: ((من صام رمضان إيماناً واحتساباً غفر
له ما تقدم من ذنبه))^{٤١}

واته : هه ر کهسیک مانگی رهمه زان
به رۆژوو بیټ و باوه ری به وه هه بیټ خودا واجبی
کرده له سه ری و چاوه پروانی پاداشت وهرگرته وه
بیټ ئه وا خودا له تاوانی پیشووی خوش ده بیټ .

^{٤١} رواه البخاري (٣٨)، ومسلم (٧٦٠).

عیباده ته گرنگه کان له مانگی رهمهزان

جا مانای (ایماناً) واته : باوه‌ری به‌وه هه‌بیته
خودا واجبی کرده له‌سه‌ری.

وه مانای (واحتساباً) واته : چاوه‌پروانی
پاداشت وه‌رگرتنه‌وه بیت .

وه رهمه‌زانی‌ک بو رهمه‌زانی‌کی تر ده‌بیته
هوکاری سرینه‌وه‌ی تاوان به‌مه‌رجی‌ک که‌سه‌که
خوی به‌دوور گرتیته له‌تاوانی گه‌وره:

ئه‌بو هره‌یره خوا لئی رازی بیت گیراویه‌تیه‌وه
وده‌لیت : پیغه‌مبه‌ری صلی الله علیه وسلم
فه‌رمووی: ((الصلوات الخمس، والجمعة إلى
الجمعة، ورمضان إلى رمضان، مکفرات ما بینهن

عیباده ته گرنگه کان له مانگی ږمه زان

إِذَا اجْتَنَبَ الْكِبَائِرَ))^{۴۲} واته : پینج نویژه که ، و
ههینی بو ههینی ، و ږمه زان بو ږمه زانه کهی تر ،
دهبنه هوکاری سرینه وهی تاوان گهر له تاوانی
گه وره دوور که وتبیته وه .

سهره نجامی ته و که سهی ږمه زانی به سهردا
هاتووه وخودا لیی خوش نه بووه:

جابری کوری سه موره خوا لیی رازی بیت
گیراویه تیه وه وده لیت : پیغه مبهری صلی الله علیه
وسلم فهرمووی: ((صعد النبي صلی الله علیه وسلم
المنبر فقال: آمین، آمین، آمین. قيل يا رسول الله إنك
صعدت المنبر فقلت آمین آمین آمین ؟ قال: أتاني

^{۴۲} رواه مسلم (۲۳۳).

عباده ته گرنگه کان له مانگی رهمه زان

جبریل علیه السلام فقال: يا محمد، من أدرك أحد والديه فمات فدخل النار، فأبعده الله. قل: آمين. فقلت: آمين. قال: يا محمد، من أدرك شهر رمضان، فمات، فلم يغفر له، فأدخل النار، فأبعده الله. قل: آمين. فقلت: آمين. قال: ومن ذكرت عنده فلم يصل عليك، فمات فدخل النار، فأبعده الله. قل: آمين. فقلت: آمين (^{٤٣}واته: پیغمبره ری خوا صلی الله علیه وعلى اله وسلم سهرکه وته سهر مینبه ر فه رمووی (آمین، آمین ، آمین) ووتیان ئه ی

^{٤٣} رواه الطبراني (٢٤٣/٢) (٢٠٢٢).

قال المنذري في ((الترغيب والترهيب)) (٢١٨/٣): رواه الطبراني بأسانيد أحدها حسن، وقال الهيثمي في ((مجمع الزوائد)) (١٤٢/٨): رواه الطبراني بأسانيد أحدها حسن، ولهذا الحديث طرق، وصححه الألباني في ((صحيح الجامع)) (٧٥).

عیباده ته گرنگه کان له مانگی رهمه زان

پیغه مبهري خوا صلی الله علیه وعلی اله وسلم تو
سهرکه وتیه سهر مینه ر فهرمووت : آمین آمین آمین
فهرمووی : ئه وه جبریل علیه السلام هاته لام
فهرمووی : ههر که سی بگا به مانگی رهمه زان و خوا
له گونا هه کانی خوش نه بی و بچیته ناو ئاگر ئه وه خوا
دووری خاته وه بلی آمین منیش و وتم : آمین وه
فهرمووی : ئه وه ی بگات به دایک و باوکی یان به
یه کیکیان و چاکه یان له گه ل نه کات و له گه لیان
باش نه بی جا بمری بچیته ناو ئاگر ئه وه خوا
دووری خاته وه بلی آمین منیش و وتم : آمین وه
فهرمووی ئه وه ناوی تو ی لا بهیتری وه سلاوات
نه دا له سهرت جا بمری و بچیته ناو ئاگر ئه وه خوا
دووری خاته وه بلی آمین منیش و وتم : آمین .

عیباده ته گرنگه کان له مانگی رهمهزان

پاداشتی رۆژوو بێ ئەندازهیه :

ئەبو هريره خوا لێی رازی بێت گێراویه تیه وه
وده لێت : پێغه مبه ری صلی الله علیه وسلم فهرمووی:
(...الصيام لي، وأنا أجزي به، والحسنة بعشر
أمثالها))^{٤٤} واته: رۆژوو بۆ منه ، وههر خۆمیش
پاداشتی ده ده مه ، و خێریش یه ک به ده یه .

بێگومان زۆری پاداشتی کرده وه ی چاکه
له رهمه زاندا ، وزانینی ئەو پاداشته زۆره ، وا له مرووف
ده کات زیاتر چالاک بێت له ئەنجامدانی کاری خیر
وچاکه دا ، و دوور ده که ویتته وه له ته مبه لی و ته وه زلی ،
وگوناخ و تاوان .

^{٤٤} رواه البخاري (١٨٩٤)، ومسلم (١١٥١).

عیباده ته گرنگه کان له مانگی رهمه زان

رهمه زان و پاراستنی زمان

مانگی رهمه زان مانگی موحاسه به کردنی

نه فس

وگه رانه وهیه بۆلای خوای گه وره ، بۆیه
پیویسته موسولمان له م مانگه دا هه لویسته بکات
وبیر له حالێ خۆی بکاته وه ، و موحاسه به ی نه فسی
خۆی بکات .

ئه م مانگه مانگی قورئان خویندن ، وزیکر
ویادی خودایه ، بۆیه دۆراوی و سه رگه ردانییه
مروؤف زمانی به کار نه هیئت له عیبادهت
وگوێرایه لێ خودادا وهه ولێ دهست خستنی
پاداشتی زیاتر نه دات له م مانگه دا .

عیباده ته گرنگه کان له مانگی رهمه زان

ئاگات له زمان و قسه کردنت بی :

ئه بو هرهیره خوا لئی رازی بیت گیراویه تیه وه
وده لیت : پیغمبه ری صلی الله علیه وسلم
فهرمووی: ((إِنَّ الْعَبْدَ لِيَتَكَلَّمَ بِالْكَلِمَةِ مَا يَتَّبِعُ
فِيهَا، يَزُلُ بِهَا فِي النَّارِ أَبْعَدَ مِمَّا بَيْنَ الْمَشْرِقِ وَالْمَغْرِبِ))
٤٥ واته: بیگومان جاری واهیه بهندهیه ک
قسهیه ک ده کات بیرى لى ناکاته وه ئایا خیره یا
شه ره به هوى کردنى ئەم قسهیه ده خزیته ناو ئاگر
دوورتر له نیوانی رۆژه لات و رۆژئاوا.

٤٥ رواه البخاري (٦٤٧٧)، ومسلم (٢٩٨٨).

عیباده ته گرنگه کان له مانگی رهمه زان

جا ئە گەر تاکی باوه پادەر بگاته ئەم ئاستە ی
که زمانی تەنها لە خێر بە کاربێنی و بیپاریزی
لە خراپە و قسە ی بێ سوود ئەوا سەرفرازی
بە دەست هێناوە بە ویستی خوا .

ئەبو هریره خوا لێی رازی بێت گێراویە تیه وه
وده لیت : پیغمبەری صلی الله علیه وسلم
فەرمووی : ((إِنَّ الْعَبْدَ لِيَتَكَلَّمَ بِالْكَلِمَةِ مِنْ رِضْوَانِ
اللَّهِ لَا يَلْقَىٰ لَهَا بَالًا، يَرْفَعُهُ اللَّهُ بِهَا دَرَجَاتٍ، وَإِنَّ
الْعَبْدَ لِيَتَكَلَّمَ بِالْكَلِمَةِ مِنْ سَخَطِ اللَّهِ لَا يَلْقَىٰ لَهَا بَالًا،
يَهْوِي بِهَا فِي جَهَنَّمَ))^{٤٦}

^{٤٦} رواه البخاري (٦٤٧٨).

عیباده ته گرنگه کان له مانگی رهمهزان

واته : بهنده قهسه یه ک ده کات له رهزامه ندی
خوای په وهر دگار زۆر گه ورهش نیه به لایه وه
خوای په وهر دگار به هۆیه وه چهن دین پله به رزی
ده کاته وه ، وه ههروه ها بهنده یه ک قسه یه ک
ده کات که خوای په وهر دگار پیی توره ده بیّت
به لاشیه وه زۆر گه وره نیه ده بیاته ناو دۆزه خه وه .

وه ههروه ها ئه سلم خوا لیی رازی بیّت
گیڕاویه تیه وه وده لیّت: أن عمر بن الخطاب رضي
الله عنه دخل على أبي بكر الصديق رضي الله عنه
وهو يجذب لسانه، فقال له عمر: (مه غفر الله لك؟
فقال أبو بكر: إن هذا أوردني الموارد)^{٤٧}

^{٤٧} رواه مالك في ((الموطأ)) (١٤٣٨/٥)، والبيهقي في ((شعب الإيمان)) (٢٥٦/٤)
(٤٩٩٠). وصححه الألباني في ((صحيح الترغيب والترهيب)) (٢٨٧٣).

عیباده ته گرنگه کان له مانگی رهمهزان

واته: عومهری کورپی خه تاب خوا لیی رازی
بیټ چووه لای ئه بو به کر خوا لیی رازی بیټ
وبینی زمانی راده کیشا ، عومهر پیی گوت:
(له سهر خۆت ، و وازی لی بینه وئوه چیته خوا
لیت خوښ بیټ ؟ ئه بو به کر گوتی: ئاهمه توشی
هه لاکه تی کردووم

زۆربه ی تاوانه کان له زمانه وهیه:

ده گێرنه وه عبداللهی کورپی مه سعود: ((أنه
ارتقى الصفا فأخذ بلسانه فقال: يا لسان قل خيراً
تغنم، واسكت عن شر تسلم، من قبل أن تندم. ثم

عیباده ته گرنگه کان له مانگی رهمهزان

قال: سمعت رسول الله صلى الله عليه وسلم يقول:
أكثر خطايا ابن آدم في لسانه))^{٤٨}

واته: چووه سهر سه فا وکردی به زمانیدا
وگوتی: ئەى زمان قسهى چاک بکه براوه دهبی ،
وبیډهنگ به له خراپه سه لامهت دهبی ، پیش
ئه وهى توشى به شیمانی بیى ، پاشان گوتی: گویم
له پیغه مبهرى خوا صلى الله عليه وسلم بوو

^{٤٨} رواه الطبراني (١٩٧/١٠) (١٠٤٤٦)، وأبو نعيم في ((حلية الأولياء))
(١٠٧/٤)، والبيهقي في ((شعب الإيمان)) (٢٤٠/٤) (٤٩٣٣).
قال أبو نعيم: غريب من حديث الأعمش تفرد به عنه أبو بكر النهشلي، وحسن
إسناده المنذري في ((الترغيب والترهيب)) (٢٥/٤)، والعراقي في ((تخريج
الإحياء)) (١٣٥/٣)، وقال الهيثمي في ((مجمع الزوائد)) (٣٠٢/١٠): رجاله
رجال الصحيح، وجود إسناده الألباني في ((سلسلة الأحاديث الصحيحة))
(٧٠/٢) وقال: وهو على شرط مسلم.

عیباده ته گرنگه کان له مانگی رهمه زان

دهیفه رموو: زۆربه ی تاوانی نه وهی ئاده مه
له زمانیه وهیه تی .

بی دهنگ بوون باشته له قسه ی خراپ کردن:

ئه بو هرهیره خوا لئی رازی بیّت گیراویه تیه وه
وده لیت : پیغمبه ری صلی الله علیه وسلم
فه رمووی:

((... ومن كان يؤمن بالله واليوم الآخر فليقل

خيراً أو ليصمت))^{٤٩}

واته: هه رکه سیّک باوه ری به خواو به پوژی
دوای ههیه ئه گهر قسه ی کرد با قسه ی خیر بکات
یاخود بیدهنگ بیّت.

^{٤٩} رواه البخاري (٦١٣٨)، ومسلم (٤٧).

عیباده ته گرنگه کان له مانگی رهمهزان

رهمه تی خوا له شاعیر بیت که ده لیت:

لسانک لا تذكر به عورة امرئ فكلک عورات
وللناس ألسنٌ

وعیناک ان أبدت إلیک معایباً ، فدعها وقل: یا
عین، للناس أعینٌ

واته: زمانت باسی عهیب وعاری که سی پی
مه که ، توش عهیب وعارت ههیه وخه لکیش زمان.
وه چاوه کانت گهر عهیبکی پی نشان دایت
، لئی گهری وبلئی: ئه ی چاو ، خه لکیش چاویان
ههیه .

عیباده ته گرنگه کان له مانگی رهمه زان

ئامان ئاگاداری بهر وبوومی زمانت به :

مه عاز خوا لئی رازی بیت گیراویه تیه وه
وده لیت : ((قلت يا رسول الله أخبرني بعمل يدخلني
الجنة ويباعدني عن النار؟ قال: لقد سألت عن
عظيم وإنه ليسير على من يسره الله تعالى عليه:
تعبد الله لاتشرك به شيئا، وتقيم الصلاة، وتؤتي
الزكاة، وتصوم رمضان، وتحج البيت، ثم قال: ألا
أدلك على أبواب الخير؟ الصوم جنة، والصدقة
تطفئ الخطيئة كما يطفئ الماء النار، وصلاة الرجل
في جوف الليل، ثم تلا: {تتجافى جنوبهم عن
المضاجع } حتى بلغ {يعملون} ثم قال: ألا أخبرك
برأس الأمر وعموده وذروة سنامه؟ قلت: بلى يا

عبادته گرنه كان له مانگی رهمهزان

رسول الله، قال: رأس الأمر الإسلام، وعموده الصلاة، وذروة سنامه الجهاد، ثم قال: ألا أخبرك بملاك ذلك كله؟ قلت: بلى يا رسول الله، فأخذ بلسانه، وقال: كفّ عليك هذا، قلت يا نبي الله وإنا لمؤاخذون بما نتكلم به؟ فقال ثكلتك أمك يا معاذ، وهل يكب الناس في النار على وجوههم أو قال: على مناخرهم إلا حصائد ألسنتهم))^{٥٠}

^{٥٠} رواه الترمذي (٢٦١٦)، وابن ماجه (٣٢٢٤)، وأحمد (٢٣١/٥) (٢٢٠٦٩)، والنسائي في ((السنن الكبرى)) (٤٢٨/٦) (١١٣٩٤)، والطبراني (١٣٣/٢٠) (٢٦٦).

قال الترمذي: حسن صحيح، وصححه عبدالحق الإشبيلي في ((الأحكام الشرعية الكبرى)) (١٥٦/٣)، وابن القيم في ((أعلام الموقعين)) (٢٥٩/٤)، والألباني في (صحيح سنن الترمذي) (٢٦١٦)، وقال الهيثمي في ((مجمع الزوائد)) (٣٠٣/١٠): [روى] بإسنادين ورجال أحدهما ثقات.

عیباده ته گرنگه کان له مانگی رهمه زان

واته : گوتم : ئه ی پیغه مبه ری خوا صلی الله
علیه هه وائلم به ری به کرده وه یه ک بمخاته
به هه شته وه و له دۆزه خ دوورمخاته وه ؟

فهرمووی : به راستی پرسیار ی شتیکی
گه وره ت لی کردم و ئه و شته ش ئاسانه له سه ر
که سیك که خوا بو ی ئاسان بکات : خوا
ده په رستیت و هیچ ناکه یت به شه ریکی و
نو یژه کان ده که یت به ری کو پیکی و زه کات ده ده یت
و رۆژووی رهمه زان ده گریت و حه جی مالی
خواش ده که یت .

ئینجا فهرمووی : ئایا ری نه اییت بکه م بو
ده رگا کان ی خیر و چاکه : رۆژوو پار یزه ره و مال

عیباده ته گرنگه کان له مانگی رهمهزان

به خشین هه له و تاوان ده سرپه وه ههروه کو چۆن
ئاو ئاگر ده کوژینیه وه وه نوژی پیاو له
ناوه راستی شه ودا ، فهرمووی : ئه نجا ئه م ئایه ته ی
خوینده وه : {تتجافی جنوبهم عن المضاجع} واته:
(لا که له که یان دوورده که ویه وه له جیگه کانی
خه وتن و پهروه ردگاریان ده په رستن له ترسی
سزایی و به ته ماحی پاداشتی و له وهی که
رۆزیانمان داوان ده بخشنه وه ، هیچ که سیك
نازانیت چیان بو هه لگیراوه له وهی که چاوه کان
ئوقره ی پی ده گریت له پاداشتی ئه و کرده وانیه که
ده یان کرد) ئه نجا فهرمووی : ئایا هه والت نه ده می

عیباده ته گرنگه کان له مانگی رهمه زان

به سه ری هه موو شتیك و به بربره ی پشتی و چله
پوپه كه ی ؟

گوتم : به لئ ئه ی پیغه مبه ری خوا ﷺ .

فهرمووی : سه ری هه موو شتیك ئیسلامه ،
وه بربره ی پشتی ئیسلامیش نوێژ كرده ، وه چله
پوپه كه شی تیكووشانه له پیناوی خوادا .

ئه نجا فهرمووی : ئایا هه والته ده می به
جله وگیری هه موو ئه وانه ؟

گوتم : به لئ ئه ی پیغه مبه ری خوا ﷺ .

پیغه مبه ری خوا ﷺ زمانی گرت و فهرمووی
: ئه مه ت بگروه .

عیباده ته گرنگه کان له مانگی رهمه زان

گوتم : ئه ی پیغه مبه ری خوا ﷺ بو ئایا
لیپرسینه وه مان لی ده کریت و سزا ده درین له سهر
ئه وه ی که ده یلین ؟

فهرمووی : له بار دایکت بچیته وه ئه ی
(معاذ) بو ئایا خه لکی راده کیشرین له سهر
پروومه تیان یان له سهر لوتیان ئیلا به هوی
دروینه ی تاوانه کانی زمانیه وه نه بیت .

وه یه کیک له نیشانه کانی رزگار بوون
وبراوه یی وته واوی ئه وه یه مروف زمانی بپاریزیت
له شتی ناپیویست ، ودانیشتن له کوږ ومه جلیسی
خراب ، به تاییه ت له مانگی رهمه زاندا ، واز بینیت
له به کهم ته ماشا کردنی خه لک ، وگالته کردن

عیباده ته گرنگه کان له مانگی رهمه زان

پیان ، وقسه وت پیان ، ودوو زمانی کردن
له نیوانیاندا ، وغه یبه ت کردنیان ، وقسه ی نه شیوا
کردن ، خوی گه وره فهرموویه تی: { قَدْ أَفْلَحَ
الْمُؤْمِنُونَ الَّذِينَ هُمْ فِي صَلَاتِهِمْ خَاشِعُونَ وَالَّذِينَ هُمْ
عَنِ اللَّغْوِ مُعْرِضُونَ } [المؤمنون: ۱-۳].

واته: به دنیایی باوهرداران سهررازو
به خته وهر و سهرکه وتوو بوونه له دونیاو قیامه تدا،ئه و
باوهرداران هی که ئه م سیفه تانه یان تیابی: ئه و
که سانه ی که له نویژه کانیاندا هیمن و ئارامن وه دلیان
لای نویژه کانیانه و خشوعیان هه یه.

وه ئه و که سانه ی که پشت له هه موو شتیکی
پووچه ل و بی بنه ماو شیرک و تاوان ئه که ن.

عیباده ته گرنگه کان له مانگی رهمه زان

وصلی الله علی نبینا محمد وآله وصحبه وسلم .

* * * * *

وه رگیږانی
ستافی مالپه ږی به هه شت و وه لامه کان

ba8.org - walamakan.com

عیباده ته گرنگه کان له مانگی رهمهزان

ناوه پړۆک

- پیشه کی ۲
- رهمهزان و زیکر و یادی خودا ۳
- رهمهزان و قورئانی پیروژ ۱۴
- رهمهزان عومره کردن ۲۷
- رهمهزان و خیر سه دهقه کردن ۳۲
- رهمهزان و دوعا و پارانه وه ۴۳
- رهمهزان و ئیعتکاف کردن ۵۵
- رهمهزان و شه و نوێژ کردن ۶۶
- رهمهزان و خواردن دان به پړۆژ و وهوان ۷۶
- رهمهزان و پاداشتی زۆر و سرپینه وهی تاوان ۸۶
- رهمهزان و پاراستنی زمان ۹۴
- ناوه پړۆک ۱۱۰